Ч. 132. Чернівці, четвер, дня 7. падолиста 1895. Рочник XI.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину" разом з ілюстр. додатком „Недїля" виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини" находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щ о д н я від 8. рано до 8. вечером

Іпотешти.

Вже то правда, таких аґітаторів, як Волохи, жаден нарід на сьвітї не має! Загорілість їх переходить всякі границї справедливости і здорового розуму, людяности і терпимости. Витворюють они річи такі, які жадному иньшому чоловікови і на думку не прийшли би, все лиш, аби волощене на Буковинї не минало ся. Забуваючи, що чиста справа потребує чистих средств, они в живі очи ширять неправду і оправдують свої вчинки ложію, котрої нїхто не потребує доказувати, бо всї сяк-так знаючі буковиньскі відносини називають се без обиняків ложію. Русинам дорікають Волохи ворохобнями, підюджуванєм, хоч нїякого факту не можуть на се навести, але коли самі заводять справдїшну ворохобню, котру нїхто не може инакше назвати лише ворохобнею, тодї на оправданє своє находять всїлякі викрути, в котрі своєю дорогою нїхто не вірить.

Село Іпотешти в сучавскім повітї після конскрипциї чисто руске. Минувшого року шкільного викладовою мовою в тамошній школї була руска мова і нїкому в голову не приходило, що може бути инакше Аж сего року в осени після загорілої льоґіки румунїзаторів вийшло, що може бути инакше. До Іпотештів прийшов сотрудник о. Волощук, котрий мав учити в школї религїї. Преславна наша православна консистория держить ся тої засади, що в рускі школи треба доконьче дати катехита Волоха, хоч би він рускої мови не вмів і навчити ся не хотів. О. Волощук, не знаючи рускої мови, просив навіть учителя Данчула, щоби той учив по руски. Та от небавом сї обставини навели Волохів, опікунів села, на думку: „чому би в Іпотештах не мала бути волоска школа! Що дїти не розуміють волоскої мови, байдуже! навчать ся з часом! Адже школа не на те, щоби дїти у рідній мові пізнавали сьвіт і житє, лише на те, щоби достарчувати як найбільше Волохів". Не скажемо, хто о се постарав ся, але вийшла пречудна история: руска громада Іпотешти подала просьбу у краєву раду шкільну о заведенє в Іпотештах у школї викладової мови волоскої і нїмецкої яко предмету, замісць рускої. Здивувала така просьба повітову раду шкільну і она вислала в Іпотешти комісию. Комісия питала всїх дїтий за порядком, чи вміють по волоски; показало ся, що лише двоє дїтий розуміло волоску мову. На тій підставі краєва рада шкільна відмовила просьбі громади Іпотешт.

Але тут показала ся ще чуднїйша річ: посол Зота на чолї пачкарів з Іпотешт, котрі задля свого ремесла часто ходять до Румунїї і тому навчили ся по волоски, прийшов на авдиенцию до президента Ґоеса в тій справі. Депутация заявила, що Іпотешти не будуть посилати дїтий до школи, поки там не буде викладової волоскої мови. Коли президент Ґоес звернув увагу депутациї на се, що в Іпотештах самі Русини, депутация відповіла; „Старі були Русини, але тепер то самі Волохи". (Румуньскі аґітатори в родї Gazet-и Bucovinei боронять ся звичайно фразою, що в данїй громадї були колись Волохи, отже й тепер повинні бути. А тут депутация каже, що перше були Русини).

Отже й оперли ся Іпотешти примусови шкільному і не посилають дїтий до школи. Тепер в оборонї незаконного поступку сеї громади на всї заставки верещить румуньска праса, бо се-ж не бунт, не ворохобня!! Волохам то вільно... Таку саму аґітацию заводять в Кучурові малім і иньших селах і ще й голосять, що так повинно бути...

Ми цікаві знати, як порішить ся та справа. Коли-б сю справу полагоджено після бажаня аґітаторів, то се значило би віддати рускі села на ласку й нела-

9)

ПЕРШІ ЗОРІ

ПОВІСТЬ.

Написав Теодот Галїп.

(Дальше)

В салї, де находило ся проче товариство, Білецкий не зараз „освоїв ся". Ірина десь вийшла, панна Мурашко сидїла собі з своїм паничем на диванї так любо, що гріх був би був їм перебивати. А знов говірлива панї Мурашко майже з виключною увагою переглядала альбом з фотоґрафіями, сидячи на канапі перед круглим столом. Білецкий отже підійшов до фортепяна, що стояв в кутї на другім кінци покою, косо напротив панї Мурашко. Там було найвідповіднїйше місце для мовчаливого гостя. Забивши ся в кутик, міг Циль з приличностию очікувати Ірину.

Фортепян був отворений Циль розтріпано ударив по клявішах, і тихенько розляг ся мягкий акорд.

— А!... — дав ся чути голос панї Мурашко. — Ви граєте, пане Білецкий? Се дуже красно з вас. Прошу що заграти. Чуєш, Тосько, пан Білецкий грають — сказала вона до дочки, а в думцї додала: — коби він заграв якої трам-лям-польки, то моя Тосенька потанцювала би сегодня.

— На жаль, я не граю — відповів Білецкий — але яко сьпівак трохи розумію ся на інструментах.

— Так? Сьпівак? — задивувала ся панї Мурашко. — То прошу що засьпівати. Моя дочка також сьпіває... Пан будуть знати пісню „Чи знаєш ти..."? Дуже се красна пісня, не правда?

— Так є, красна — признав Білецкий поспішно. — Однак я її не сьпіваю.

— Але, мамцю, — вмішала ся панна Тоська, — хто-ж сеї піснї буде сьпівати, коли її вже воробцї на даху цьвірінькають!

— Справдї? — спитала мамця з великим задивованєм і хотїла ще щось доповісти на оборону піснї, аж тут під вікном на улицї запищала криклива катеринка, і розлягла ся цїлком виразно нїжна нута „Чи знаєш ти..." і так далї.

— Се немов навмисне! — подумав Циль і злегка усьміхнув ся.

В покій увійшла Ірина і запросила паньство до їдальнї. До Білецкого вона підійшла зосібна, весело спустила покришку від фортепяна, шепнула — чого тужать чорні очи? — тай швидко віддалила ся.

Гостї перебрали ся до комнати, де сидїли оба полїтики. Тут Білецкий нарештї привитав ся з доматоркою, котра дуже задоволено усьміхнула ся і пильно подивила ся на него крізь окуляри.

Циль виборов собі місце коло Ірини, на котрім вже хотїла була опустити ся панна Тоська.

— Але, папнунцю, не покидайте вашого розмовника! — напоминав Білецкий. — Пан Корчевич за се вам певно не подякує.

— О, запевне що нї! — обізвав ся пан Корчевич і моргнув бровами до Білецкого. — Нашим гаслом, то-б-то гаслом кождого чесного бурша є: вірність до смерти! — сказав він з чувством і весело глянув по всїх присутних, почавши від протопопи аж до панї Мурашко, на котрій єго погляд довше і значучо спинив ся.

— І так воно повинно бути! — підхопила живо панї Мурашко. — Але, на жаль, чим далї, все рідше так буває. Паничі бідних дівчат за ніс водять...

— На мою гадку завсїгдн той винен, хто дає ся за ніс водити — вмішав ся несподївано протопопа.

— Най дівчата не дають ся дурити!—пояснила протопопиха.

— Але най ще й паничів дурять! Ха-ха-ха! Правда, панї добродїйко? — додав веселий бурш.

— Найчільнїйші фільософи твердять, що воно справдї на таке виходить — сказав поважно Матвійчук і зґрабно повів рукою по своїй густій чупринї.

— Запевне! — обернув ся до него бурш. — І одним з тих фільософів є я, бо й я так кажу! -- говорив він, своїм звичаєм, без церемонїї.

Тимчасом Циль з Іриною припрошували одно одного то до цукру, то до тїсточків, точка-в-точку пара голубят, а надто ще й розмовляли очима та якимись уриваними півслівцями.

— Що буде з нашою прогулькою на Владичу Гору? — спитав Циль напів-голосно.

— Підемо —відповіла Ірина.

ску волоских попів. Наші „консерватисти“ на такі надужитя мовчать, бо їм Волохи рот замкнули; нашим Москалям, кілько їх там є, також се байдуже; їх же робота то вода на млин волоский; значить лише буковиньскі Русини-народовці мусять боронити своєї чистої справи. Мають они притім жаль і до правительства і до консисториї. Руской ґімназиї нема, руской теольоґії нема, — отже й не диво, що могла втерти ся думка, що нікому руской мови не потрібно до висших шкіл. Длятого ми з цілим притиском мусимо допоминати ся, щоби нам дали то, що нам належить ся і без чого нам трудно жити.

Новини з Росиї.

(Допись „Буковини“).

(Конець.)

Іспити медичні в Київі скінчили ся. Складало іспит 126 чоловік, скдало 116, в тім числі один з окінчивших за кордоном. Між инчим не скдало іспиту 6 закордонових лікарів.

В міністерствах хлібороб́ства і державного скарбу знято питане про отворене в 1896 році кількох середних та низших шкіл гірництва в ґуб. Харківскій, Катеринославскій, Доньскім краю і за Кавказом.

Полтавске земство ухвалило на память Гоголя отворити в Миргороді технічну школу, в котрій як найширше будуть учити ся робити горшки та фаянсову і фарфорову посуду. В ґуберниї тепер є 36.000 гончарів, на яких ся школа вплине добре, як гадає земство, і дасть їм спромогу поліпшити свою технику. Школа мати-ме й філіяльні відділи в селах. Загальні науки в сій школї займати-муть 27 годин, специяльні — 11, штучні — 104, і ремеслові — 106. По праздниках дорослі мають слухати осібні курса, які дадуть їм спромогу ширше осьвітити ся. В школї буде утворено і музей зразків гончарского діла.

В Катеринославі скупила ся сила робочих, що вертають ся з заробків. Часами біля пристанів пароплаву чекає по 5.000 людий. Пароплави не встигають перевозити робітників. Що дня в Катеринослав прибуває 20—30 ваґонів з робочими.

Тариф на перевіз книжок понижено на 50 проц., та ще упорядковано так. що, напр., перевіз книжок з Петербурга до Москви обходить однаково як і до Одесси.

На Катеринославщину напали Французи й Бельгійці і захопили в свої руки всі землї з мінеральним богацтвом. В їх руки переходять навіть ті землї, які зоробляли руки рускі. Земля вельми підняла ся в ціні. Ті землї, що ще недавно коштували 40—50 карб., тепер коштують 200—300 карбованців.

З мешканців Кавказа в 1896 році мають взяти за пільгу, що не служили в росийскому війску 543.000 карб.

На зібраню комісиї сьв. Синоду одноголосно ухвалено з початку 1896 р. видавати журнал, який повинен мати на меті слідити й запроваджувати раціональність в народній осьвіті. Журнал виходити-ме що місяця під назвою „Народное Образованіе“. Редаґувати-ме єго д. Миропольский. Добре діло, та шкода праці, як кажуть. Справи нашого Синоду ми знаємо!

Ціна на пшеницю в Харківщині піднімає ся. На минулій неділї ціна на пшеницю піднялась до 60 коп. за пуд.

Інжинер В. В. Христалев зробив піч, що перепалює всї нечистоти, як тверді, так і рідкі. Зроблено її було в одній школї, де живе 600 душ і експеримент дав як найкрасші результати. Для печі треба тільки 6 пудів камяного угля. Проста конструкция і вигода печі сеї дають надію, що її будуть уживати в тих місцях, де нема каналізациї.

Швидко мають приступити укріпляти сипкі піски в ріжних місцях і, межи иньшими, в Тавриї. Таврия повинна радіти, бо піски їй найбільше шкодять. Років зо два назад в Тавриї — в Бердянскому повіті — напр. видуло 100.000 десятин засіву, а 150.000 так попсовало, що мешканцї мусїли їх пересівати.

Фабрикация гроший швидко йде вперед. Ще в Росиї не всї знають, які нові гроші, а в ґазетах вже читаємо. які ознаки фальшивих гроший і як спізнати, яка кредитка настояща, а яка ні.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 6. падолиста 1895. р.

Бук. краєвий президент ґр. Ґоес виїхав дня 2-го с. м. до Відня.

Іменованя. Урядова ґазета Wiener Zeitung оголосила іменоване ґр. Станїслава Баденього краєвим маршалком Галичини. — Професор ґімназиї Франц Йосифа у Львові Том. Солтисик іменований директором ґімназиї в Подґуржу. — Концептові практиканти гал. намістництва Казим. Яницкий і Казим. Рожаловский іменовані концепістами поліциї, перший в Перемишли, а другий в Підволочисках. — Офіциял горалень Володислав Михаловский іменований контрольором горалень.

Перенесеня. Комісар поліциї Тадей Матковский перенесений з Перемишля до Львова, а концепіст поліциї Ем. Бурдович з Підволочиск до Перемишля.

Загальні збори академичного товариства „Ватра“ у Львові відбудуть ся дня 10-го с. м.

В справі еміґрациї до Бразилиї доносить Gazeta Lwowska: „Після найновійших відомостий італїйске правительство сконстатувало кільканайцять випадків дифтериї між дітьми галицких еміґрантів і длятого замкнуло границю для галицких еміґрантів і не впускає їх тепер до свого краю. В наслідок того кількасот еміґрантів, задержаних на границі в Понтафель, жде там на вільний переїзд. Отже остеріґає ся еміґрантів, щоби тепер не вибирали ся в дорогу, бо будуть мусїли ждати на отворене границї і то хто знає як довго“.

Польско-патріотична маніфестация в честь д-ра Фр. Смольки з нагоди 85-ої річницї уродин а також 50-лїтного ювилею засудженя его на смерть відбула ся вчера дня 5-го с. м. Зраня о пів до 10 год. зібрали ся корпорациї, цехи, репрезентанти товариств з хоругвами і всї удали ся опісля до архикатедрального костела на богослужене. З костела пішли на міску стрільницю, де сьпівацке товариство „Lutnia“ відсьпівало кантату в честь ювилята. З стрільницї вибрали ся всї на „високий замок“ і там відкрито під копцем „люблиньской униї“ памятну таблицю на честь ювилята. Вечером відбуло ся в театрі Скарбка в честь ювилята представлене „Оборона Львова“. — Крім того рада міста Львова на засїданю дня 30-го м. м. рішила вибити в честь д-ра Смольки золотий медаль і вчера дня 5-го с. м. вручила депутация ради міскої его д-ру Смольці.

Всенародне руске віче має відбути ся у Львові дня 15-го с. м. у Львові. Нарада буде вестись над зсегорічними виборами до галицкого сойму.

Презенти одержали на Жеґестів, мушиньского деканату, о. Михайло Туряньский, а на Никловичі, судовишеньского деканату, о. Алекс. Маркевич.

Провізоричним катехитом при мужескій семинариї учительскій в Сокали іменований о. Ал. Грицик.

Доповняючий вибір до галицкого сойму. Позаяк вибраний дня 2-го м. м. послом з ґрупи більшої посїлости перемиского повіту князь Адам Сапіга не приняв мандату посольского, то розписано новий вибір на день 21. с. м.

Касарня архикнязя Райнера. Цїсар позволив, щоби ново збудована касарня для краєвої оборони в Чернівцях мала назву „касарня архикнязя Райнера“ по архикнязю Райнерови яко головним командуючім краєвої оборони.

Бук. льокальні зелїзниці. Урядова Wiener Ztg. оголошує санкціоновану цїсарем концесию на будову бук. льокальних зелїзниць Лужани-Заліщики, Глїбока-Серет, Радівці-Фрасин, Неполоківці-Вижниця і Ікани Сучава.

Пошесть. В Сокальщині сильно виступає шкарлятина і помимо всяких зарядженъ не мо-

---

— То позвольте менї супроводжати вас — але виключно менї!

— Ов, а то чому так остро?... Може завдрісний? — спитала Ірина тишком і віддула губки.

— Заздрісний? Нї!... А врештою, той раб божий, що тут, теє...? — спитав він трохи гнївно, маючи на гадці Матвійчука.

— Хто? — Ірина глянула Цилеви в очи поглядом любовним, але заразом трохи збитошним.

— А Матвій...

— Той? То на того...? Ох, який він нудний з своєю ученостю!

Циль задоволено змовк і зачав прислухувати ся загальній розмові. Опісля він знов обернув ся до Ірини.

— Цікавий я знати. хто кого з нас обоїх за ніс водить — сказав він жартом.

— Відай одно одного! — відповіла Ірина кусливо, але зараз зітхнула. — Справді, нема віри на сім сьвіті! — сказала вона з такою діточою повагою, що Циль аж зареготав ся.

— Ох, коби я вже вмерла! — провадила Ірина і трохи не заплакала. Циль був би її обійняв за таку чутливість, коби не люди. Тому то задоволив ся незавважено стиснути її маленьку ручку.

В тім пані Мурашко цікаво подивила ся на закохану парочку, і від її вправного ока не уйшов таємний стиск рук. Вона, однак, лишень любо усьміхнула ся, немов хотіла сказати: кохайте ся, чорнобриві! Мене ви не бійте ся, я-ж вам сприяю.

Небавом ціле товариство вирушило на прохід.

На самім переді йшов Циль з Іриною, а послідні ступали духовні особи, протопопа тай Матвійчук. Для отця Матушиньского не конче був потрібний сей сегоднішний хід „на сьвіже повітре“. Він мав на своїй парафії досить того божого дару, а господарство і ріжні духовні відправи завдавали єму немало ходу й заходу — але пані добродійка сказала: — Я нині без мого панотця нігде не йду. Най нас люди перший раз пізнають! Опісля буде що иньше. Ну, і протопопа послухав ся і пішов з товариством.

Владича Гора не була близенько. Треба було навкруги обійти прекрасні розлогі владичі палати, обведені високеньким, товстим муром, зза котрого немов у задумі вигинали ся на тиху улицю густі акациї та иньші оздобні дерева. Напротив владичих будинків, на другім боцї улицї зачинав ся ряд маленьких приземних домків, здебільшого з принадними склянними ґанками, з огородчиками і садками.

(Дальше буде.)

жуть лікарі запанувати над тою пошестию. Богато людий умирає, а в деяких селах померло навіть 50 людий за короткий час.

Днїстер вилив в наслїдок слоти сими днями в повітї стрийскім, а в Залізцях коло Ходорова плив рівно з берегами.

Вибух ропи. В Сторожах великих в Сяніччинї наступив дня 2-го с. м. сильний вибух ропи нафтової в закопі 311 метрів глубокім. Се перша копальня в Сяніччинї, що обіцює обильний видаток.

Зміна властителїв. Маєтність Жупане і Вижлів, в стрийскім повітї, купив п. Людвик Марковский від Ліпп Гальперна за 40.000 зр.

Страшний убійник. В Прайцляв арештовано коваля Шпрінґштайна за сім убійств. Він строїв свою жінку стрихіною; крім того підозрівають, що він строїв в Кенїґсберґ свою маму, шваґра, сестрінця, учительку Фіхтелькорн і одного з своїх челядників, вкінци й свого батька тим, що держав его голову так довго в баняку з водою, поки той не удушив ся.

Польска секта „суботників“. Польске населене у всхідних Прусах належить до протестантскої церкви. Між ними ширить ся тепер секта т. зв. „суботників“, котрі обходять суботу а не недїлю яко сьвяточний день. Сектярі окрім того не складають присяги і не голять бороди. Дисципліна у тих сектярів така строга, що навіть вояки придержують ся приписів.

Страшний нещасливий випадок лучив ся сего тижня на стациї Асод угорскої державної зелїзницї. Молода жінка касиера хотіла дістати ся до бюра свого чоловіка і переходила з своїми трема малими дїточками через шини. На шинах був уставлений тягаровий потяг, але одна часть ваґонів була вдлучена від решти потягу і через те вільне місце хотіла она з дїтьми перейти. В тій самій хвили рушили ся ваґони і помимо розпучливого крику молодої жінки стало ся страшне нещастє. Трилїтний хлопчик дістав ся під колеса, котрі его цїлковито роздавили, так що він в тій хвилї погиб, жінцї відтяли колеса рамя, а двом дїтям ноги. Нещасливих відвезено до Будапешту, де їм відтято зранені члени. Касиер хотів застрілити ся, але ще в послїдній хвилї удало ся вирвати єму з рук револьвер.

Здичінє обичаїв. В селї Бабск, равского повіту, пропала 7-лїтна дївчина Марія господаря Семена М. Дармо шукали родичі свою дитину через цїлий день, аж за два днї знайдено дитину повішену в сусїднім лїсї. Пошарпана сорочка і спідниця свідчили о убійстві. Зарядженe слїдство виказало, що нещасливу дитину по знасилуваню удушено, а опісля повішено. На слїд убійника напровадив шнур, на котрім висїло тїло убитої. Стверджено, що він належав 12-лїтному хлопцеви Адамови Вольскому, котрий признав ся до вини і додав, що нещасливу дївчину два рази вішав. Очивидно арештовано молодого убійника сейчас.

Вибір радника міского відбув ся на вчерашнім засїданю черновецкої ради громадскої; вибрано п. Йосифа Ґреґора.

Убійство. Дня 4-го с. м. забив в Заставнї Василь Зеленюк сокирою свого зятя Дмитра Остаповича. Причина убійства ось така: Дмитро Остапович купив у свого тестя кусень города, котрий був парканом обгороджений. Василь Зеленюк потребував дошки і став відривати одну дошку з паркану. На то надійшов зять та заборонив виривати дошку, бо-ж він купив город разом з парканом. Повстала сварка; зять вирвав тестеви дошку з рук і хотів єї назад прибити на своє місце. Тодї тесть вдарив зятя сокирою в лице, а той повалив ся. Сего тестеви не було досить; він зачав непритомному зятеви голову розбивати сокирою на дрібні кусні. Убійника увязнено.

Смерть при престолї. В костелї в Золенав під Вінер-Найштад лучив ся перед кількома днями незвичайний, сумний випадок. Тамошний парох кс. Винкентий Забраньский, чоловік в силї віку, бо числив всего 56 лїт, відправляючи службу Божу, упав нагле коло престола і сконав на місци. Причиною смерти був серцевий удар. В церкві набитій людьми викликала та пригода великий заколот.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

—о—

Віршована злоба дня.

ДРУГУ.

— —

Посвящаю Ѳ. М. Г-пу.

Гдѣ ты ныньче, другъ коварный,
Гдѣ ты скрылся, какъ живешь?
Почему ужъ не поешь
Такъ какъ встарь, неблагодарный?

Занѣмѣли-ль лиры струны
Одряхлѣла-ли рука,
Иль унылая тоска
Мыслей прервала перуны?
Иль прельстился ты дарами
Тѣхъ, что нашъ народъ сосутъ
И свой справедливый судъ
Имъ ты продалъ — и словами
Правды, истины, свободы,
Не откликнешся ужъ къ намъ?
Неужели ты панамъ
Станешь пѣть хвалу и оды? і т. д.*)

Одному Русинови довело ся зазнати віршованої, досить чудненької присьвяти. Та присьвята — яко поетичний твір — не заслугувала би на дальшу увагу. Однак деякі питаня, завдані там, вимагають все таки деякого пояснення, а то тому — і лишень тому — що вірш появив ся в часописи, котра заступає лїтературні змаганя цїлого сторонництва галицких общерусів, і позаяк той вірш міг зацікавити також українсько-руских читачів тої часописи.

— Де ти нинї, потайний друже,**) де ти сховав ся?... — Чи не потяг ти де в далекі краї? Бо відколи не дописуєш до *наших* листків, так, значить, про тебе нї слуху нї духу!

— „Як живеш?“ — Чи не зчах ти без москвофільскої манни? — „Почему ужъ не поешь такъ какъ встарь, неблагодарний?“ — Ах, та я знаю, що ти де-коли щось пишеш „на буковинско-русскомъ простонародномъ нарѣчіи“... (Полуднїшно-рускої чи українсько-рускої мови нема, а є лишень буковинско-русское, галическо-русское, волынско-русское, подольско-русское і т. д. in infinitum... „простонародное нарѣчіе“...) Але те все — що то за осоружне кваканє супротив солодкої нути ламаної московщини! Ох, „неблагодарный“! Кілько то років учили тебе твої добродїї, що твій нарід, се така собі гумористична „разновидность“, котру для власної утїхи утримують Москалї! Кілько то разів сьпівав ти в нашім гуртї „Ах, Москва, Москва, Москва!..“ А тепер відважив ся засьпівати своєї? „Вотъ тѣ музыка!“ — „Неблагодарный!“...

— „Занѣмѣли-ль лиры струны, Одряхлѣла-ли рука, Иль унылая тоска мыслей прервала перуны?“ — Ще раз повторяю, що від коли Ѳ. М. Г—па не видко на москвофільскій планетї, від тогдї его так як би не було на сьвітї. Здає ся, однак, що блискавицї (перуни?) думок перервали ся в наслїдок великої туги. А тужити тужить він певно за москвофільским „почтенієм“.

— Иль прельстился ты дарами Тѣхъ, что нашъ народъ сосутъ И свой справедливий судъ Имъ ты продалъ — и словами Правды, истины, свободы, Не откликнешся ужъ къ намъ? Неужели ты панамъ станешь пѣть хвалу и оды?“

Тут ми дізнаємо ся, що є не лишень, як сказав п. А. Пипін, „особая русская литература“, але й „особый русскій языкъ“, в котрім „истиною“ називають брехню, „правдою“ (справедливостию) величають кривду, а „свободою“ охрестили темну неволю!!

Бо хто-ж то стоїть за добродїєм, що тут говорить до нас про „правду, истину, свободу“?... Хто-ж иньший, як не та славутна спілка, що

*) Бесѣда 1895. р. ч. 16. і 17.

**) Автор „присьвяти“ Д. Вергун передчасно зве Ѳ. М. Г—па другом.

для неї евангелією свободи є „*Московскія Вѣдомости*“, талмудом справедливости „*Кіевлянинъ*“, а кораном етичної истини „*Варшавскій Дневникъ*“? Ті самі „Московскія Вѣдомости“, що жадали урядового знесеня *свобідномисленної московскої* преси, той самий „Кіевлянинъ“ що живить ся нападами на душу пригнобленої *українсько-рускої* народности. Той самий „Варшавскій Дневникъ“, що проповідує денаціоналїзацию привислянських *Славян*. — Однак знесенє свобідномисленної московскої преси буде звати ся побідою свободи; напастованє українсько-рускої лїтератури буде від тепер величати ся справедливостию (правдою), а насильна денаціоналїзация — етичною истиною. І се все стане нарештї законом! Такої „правди, истини, свободи“ бажаєте ви? Такої кривди, брехнї та неволї?!...

Коли-б ми отсе мали дїло з щирими людьми, ми-б ограничили ся на тім, на всї докори сказати: врачу, исцѣли ся самъ! Тут однак, на жаль, постоянно насуває ся нам на думку один „стихотвір в прозї“ И. С. Турґенева, дуже правдивий і часто виправданий в сїм земнім долї. Покійний Турґенев сказав: — Если вы желаете хорошенько насолить и даже повредить противнику, — говорилъ мнѣ одинъ старый пройдоха, то упрекайте его въ томъ самомъ недостаткѣ или порокѣ, который вы за собой чувствуете; — негодуйте и упрекайте!*)

Дальше слїдує в стихотворі середновічна жалоба на якихсь „злыхъ иновѣрцевъ“, потім новітний поклик до виступу против „злоби дня“. Ну, найгірша „злоба дня“, то віршована злоба, особливо коли вона ховає ся по за поетичний патос. Тогдї, в почутю недотикальности, посуває та злоба свої границї дуже далеко.

— „Для него ли (пѣвца) поношенья нашей Руси дорогой лишь слова і звук пустой без обиды, без значенья?!“ — Поношенья (зневага) нашей Руси! „Якого народу? Чи того то, що у Львові Жидам носить воду? — питав ся при подібній нагодї п. П. Кулїш — Чи се наш нарід тут згадує ся? — Нї! Се не мова нашого народу! А се вже само — зневага!... Се „поношенье нашей Руси дорогой“. — Отже тут не говорить ся про зневагу тої Руси, що на просторі від „Бескида аж по Низ“ ріжним людям „носить воду“. Се тут говорить ся про ту Русь, що побудувала собі золоті кремлї, котрі захистили її народність і затвердили її могучість. В найлучшім разї має ся на думцї в стихотворі обидві Руси, але з очивидним натяком на служебну ролю Полуднїшної Руси. О т ж е с е н и н ї в ж е а н а х р о н і з м!

За першу „нову еру“ на українській Руси, котру започав Богдан Хмільницкий, Україна-Русь майже зникла з довгої лави культурних народів: її залила московщина до такої міри, що нарештї і ми, непримітні Підбескидскі Русини, якийсь час немов уже роспливали ся в тій самій московщинї.

За те ми для себе не придбали нїчого з виїмкою одвічальности перед сусїдними нациями за ріжні вади Північної Руси. Нас почали нарештї винуватити за гасла: „По сему быть“ і „обрусѣніе“, нас почали ненавидїти за гріхи, і системи, котрі не залежали від нас, а котрі, противно, тяжко пошкодили Українї-Руси, майже знищивши її морально!...

Розуміє ся, що на таких підставах ми з часом мусїли полапати ся, що нам всїма силами, і тут і там і скрізь, треба вступити би за упослїджену н а ш у Русь, полишаючи одвічальність за московскі гріхи — московским Русинам. Але тут ріжні поети во имя московской Руси продовжають зневажати Україну-Русь і ще кличуть до нас: Нї, ви лишіть свою роботу, ти ходїть обмивати московскі гасла, бо от нїмецка, польска, українска тай м о с к о в с к а лїберальна преса доїдають нашій матушцї Москві, завдають „поношенья нашей Руси дорогой!“ „Искони-русскія начала.“ темнота, забобони, батіг — в небезпечности!...

І що вийшло з такого „запалу не по розумови?“ Панове общеруси заклали собі в Галичи-

*) Коли ви бажаєте на-добре насолити і навіть пошкодити противникови, — казав менї один старий пройдисьвіт, то ганьте его за ту саму ваду або сказу, котру чуєте на собі; — обурюйте ся тай ганьте!

ні оранжерию для виробу московских літературних творів. Прихильний читач власне мав нагоду пройти зразок тої літературної праці, і міг бачити, в яку путанину попять він, читаючи, діставав ся. Хаос, заморучуючий хаос, без розумного початку, а із сьмішним, самонадійним кінцем! Але чогось иньшого годі сподівати ся там, де единим провідником була — манія... З сим нехай закінчить ся отся прикра, але необхідна увага чудної присьвяти.

Ѳ. М. Г-п.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 6. падолиста. Вибір д-ра Люеґера не буде після вістий між членами парляменту затверджений. Урядове оголошене про се очікують вже завтра. — В остатній хвили одержуємо телеґраму, що цїсар справді не потвердив д-ра Люеґера.

Ґлесґов, 6. падолиста. Позаяк робітники не хотіли взяти участи в спільній нараді, зачато вчера віддаляти робітників при машинах. Около 2000 робітників віддалено. Мабуть завтра застановить ся всяка робота.

Софія, 6. падолиста. Собраніє зажадає в адресі переходу кн. Бориса на православіе і щоби князь доказав свою прихильність для Росиї ділами.

Ціни збіжа і других продуктів.

Дня 4. падолиста 1895.

		Львів				Чернівці		
Пшениця . .	від	7.—	до	7.35	від	6.80	до	6.90
Жито	„	6.—	„	6.45	„	5.90	„	6.—
Ячмінь . . .	„	5.25	„	5.75	„	5.50	„	6.—
Овес	„	5.—	„	5.30	„	4.70	„	4.80
Ріпак	„	8.50	„	8.80	„	8.25	„	8.50
Горох	„	6.—	„	9.—	„	5.25	„	6.—
Вика	„	5.80	„	6.20	„	.—	„	.—
Льнянка . . .	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Біб	„	.—	„	.—	„	.—	„	—
Бобик . . .	„	5.—	„	5.25	„	4.75	„	5.—

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паньковским, вийшли доси сї книжочки (разом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)

Малярі. оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезиї Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Ґерінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезиї Осипа Маковея (20 кр.)

Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російского (10 кр.)

Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)

Писаня Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республика на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в *Неділї*) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчити М. Грушівського, читані в львівськім „Клюбі Руснок“. Видане Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданьского. Том I. Піснї. Приказки. Прислівя. Байки. Бібліоґрафічний показчик. Заголовки „Сьпівомовок“. Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Выбôръ поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просьвіта“ у Львові чч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського житя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8° Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакциї „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.

З кадрурні Г. Чоппа.